

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

תוכן עניינים

1. חד להכשיר צדדין וחד לפסול צידי צדדין.....1
2. הוה אמינא איתיה אין נתקנה לא כתב רחמנא על מקום ואי כתב רחמנא על מקום הוה אמינא דוקא נתקנה אבל איתיה אימא הוי הציצה קמ"ל.....2
3. הולכת אברים לכבש דכתיב בהו כהונה ... הרגל של ימין בשמאל ובית עורה לחוץ ... קבל בשמאל פסל.....2
4. קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח.....4

דף י.

א. חד להכשיר צדדין וחד לפסול צידי צדדין

בטהרת המצורע נותן הכהן¹ מן הדם שבכפו על תנוך אזנו הימנית של המצורע, ואחר כך יכניס ידו הימנית ויתן על בהן ידו ואחר כך יכניס רגלו הימנית ויתן על בהן רגלו, ואחר כך יקריב חטאתו ועולתו.

ואחר שיתן הדם על הבהונות נוטל הכהן מלוג השמן ויוצק לתוך כפו של חבירו השמאלית, וטובל אצבעו הימנית בשמן שבכפו ומזה שבע פעמים כנגד בית קדש הקדשים, ואחר כך יבא אצל המצורע ויתן מן השמן על מקום דם האשם בתנוך און ובהן ידו ובהן רגלו, והנותר מן השמן שבכפו יתננו על ראש המתטהר,

נתן על צדי² הבהונות כשר, נתן על צדי צדיהן כלומר על פניהן התחתונות שכנגד הכף, פסול בין בדם ובין בשמן³.

¹ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק ד הלכה ב

² רמב"ם שם פרק ה הלכה א

³ זבח תודה ד. ד"ה חד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְּדֵף הַיּוּמִי

מסכת מנחות

י"א⁴ שאם נתן על צדי תנוך אזנו כשר וכדין הבהונות, ויש פוסלים.

ב. הוּה אַמִּינָא אִיתִיה אִין נַתְקַנַּח לָא כְּתַב רַחֲמָנָא עַל מְקוּם וְאִי כְּתַב רַחֲמָנָא עַל מְקוּם הוּה אַמִּינָא דוּקָא נַתְקַנַּח אַבְל אִיתִיה אִימָא הוּי חֲצִיצָה קַמִּי ל

שמן הניתן על המצורע צריך ליתנו על מקום דם האשם, בין שנתן⁵ השמן על דם האשם עצמו מלמעלה, בין שנתן בצד הדם⁶, אפילו נתקנה הדם קודם שיתן השמן על בהונות יצא, שנאמר (ויקרא יד פסוק כח) על מקום דם האשם. וי"א⁷ שאם נתן דם ונתן השמן בצד הדם פסול ואינו כשר אלא אם נתנו על דם האשם, אולם אם התקנה ונתנו על מקום שהיה בו הדם כשר.

ג. הוּלְכַת אַבְרִים לְכַבֵּשׁ דְּכַתִּיב בְּהוּ כְּהוּנָה ... הַרְגַל שֶׁל יַמִּין בְּשִׁמְאָל וּבֵית עוֹרָה לְחוּץ ... קַבֵּל בְּשִׁמְאָל פֶּסֶל

כבר התבאר במסכת זבחים דף יד. וכד: שקבלת הדם⁸ והולכתו למזבח וזריקתו וכן הולכת איברים לכבש כל אחת מאלו אינה כשירה אלא בכהן הכשר לעבודה. ומקבלת הדם ואילך מצות כהונה, שנאמר (ויקרא א פסוק ה) וְשַׁחַט אֶת בֶּן הַפֶּקֶד לְפָנָי ה' וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֹהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם, מִקְבֹּלָה וְאִילֶךְ מִצוֹת כְּהוּנָה וְכָל הַזֹּבְחִים קִיבּוּל דַּמִּין בְּכָלִי שֶׁרֶת בִּיד כְּהֵן⁹.

⁴ דעת רש"י בסוגייתנו והרמב"ם משמע שלא נאמר דין צדדים בתנוך. זבח תודה שם רמב"ם שם

⁶ בפ"ק דמנחות (דף י') לא כתב כן רש"י ז"ל שכתב שם גבי תרי קראי למה לי בשלמא חד כתביה לאשמועינן דיתן שמן על הדם ולא אצלו כו'. ואולי י"ל דאחר דאשמעינן קרא דאפילו נתקנה הדם יתן מינה ילפינן דה"ה אצלו. ורש"י ז"ל כתב כן אי לא הוה אלא חד קרא דוקא ונמצא לפי זה דבריו כדברי רבינו ז"ל. לח"מ שם. וזבח תודה שם וע"ע בח"י הגר"ז שגם נקט בדעת רש"י דבעינן על מקום דם האשם ממש ודלא כהרמב"ם, וכן דעת החזו"א (נגעים יב. טז.), והוכיחו כהרש"י ממתני' דמסכת נגעים, ועי"ש בחזו"א בישוב דעת הרמב"ם

⁷ שיטת רש"י בסוגייתנו

⁸ רמב"ם שם פרק א הלכה כב

⁹ באתוון דאוריתא כלל ימ' נסתפק אם כהנת הוי כזר, וע"ע מנ"ח מצוה שצ' דתלי לה בפלוגתת הרמב"ם והחינוך, ולכאורה הוא נמי פלוגתת הגירסאות בסוגיין. ובמאירי בסנהדרין על מתני' דף פא: דזר ששימש במקדש – כתב וז"ל ר"ל שאינו מזרע אהרן ומן הזכרים שבהם עכ"ל, ומשמע דאשה נמי בכלל זר, וכן נקט המה"ק במסכתין ריש פרק שני ע"ש, וע"ע מקור ברוך ח"א סי' ב' ד"ה ועוד נראה לי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת מנחות

ומי שעבד בשמאלו¹⁰, פסל וחילל עבודתו. ובכלל זה הולכת הדם ואין עבודה אלא בימין¹¹, ואינו לוקה¹².

וכבר התבאר במסכת יומא דף מה: שהולכה בשמאל פוסלת בדם הקדשים, ושאר העבודות¹³. מלבד הולכת מחתת הגחלים וכף הקטורת לקודש הקדשים ביום הכפורים שחייב להוליך שניהם יחדיו ואחד מהם בשמאל ומוליך המחתה בימין מפני כבודה ומפני שהיא חמה וכף הקטורת בשמאל. כמו שנתבאר שם דף מז.

קרבת העולה מנתחו לאברים ומוליכו למזבה בכמה מוליכין את האיברים לכבש, אם מן הצאן היא העולה מוליכין אותה ששה. הראשון בראש וברגל¹⁴, הראש בימינו וחוטמו כלפי זרועו, וקרניו בין אצבעותיו, ובית שחיטה למעלה והפדר עליה והרגל של ימין בשמאלו ובית עורה לחוץ.

השני בשתי הידים של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ.

השלישי בעוקץ וברגל, העוקץ בימינו והאליה מדולדלת בין אצבעותיו ואצבע הכבד ושתי הכליות עמו והרגל של שמאלו בשמאלו ובית עורן לחוץ.

הרביעי בחזה ובגרה, החזה בימינו והגרה בשמאלו וצלעותיה בין אצבעותיו.

¹⁰ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה טו ושם מנה כל הפסולין לעבודה שמונה עשר "ואלו הן: העובד ע"ז, הזור, בעל מום, הערל, הטמא, טבול יום, מחוסר כפורים, האונן, השכור, מחוסר בגדים, יתר בגדים, פרום בגדים, פרוע ראש, שלא רחץ ידים ורגלים, היושב, מי שיש בין ידו ובין הכלי דבר הוצץ, מי שיש בין רגלו ובין הארץ דבר הוצץ, מי שעבד בשמאלו, כל אלו פסולין לעבודה ואם עבדו חללו, חוץ מפרוע ראש וקרוע בגדים והשוחט לע"ז בשוגג, שאם עבדו עבודתן כשירה".

¹¹ ותו נלפע"ד דאף דבאיטר שעבד, ליכא לספוקי באיזה יד יעבוד, דהרי בל"ז עבודתו פסולה דבעל מום הוא; עכ"פ גם בשולט בב' ידיו, אף דקיי"ל כרבנן דאברותי הוא, דאתחזקת בשמאל כבכורות מה: אפ"ה גם הוא בעבד בשמאל עבודתו פסולה, דאע"ג שנתחזקה השמאל, לא נקראת ימין והרי כל מקום שנאמר יד ואצבע אינו רק מה שנקרא ימין וזכאים כד. חומר בקודש שם כב.

¹² צ"ע מהא דכתב הרמב"ם בפרק ב' מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כ"ד האימורים ואברי העולות והקמצים וכו' בין בימין בין "בשמאל" הרי אלו כשרים עכ"ל, הרי הקטרת הקומץ דהוא אחד מד' עבודות במנחה כשר גם "בשמאל", והכא סתם דכל עבודה פסול בשמאל.

¹³ וצ"ע שהרי פסק בהלכות פסולי המוקדשין פרק ב הלכה כד "האימורין ואיברי העולות והקמצים והלבונה ומנחות הנשרפות אחר שנתקדשו בכלי שרת, אם זרק אחד מכל אלו על גבי האשים בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל הרי אלו כשרים".

¹⁴ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ו הלכה יא – טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת מנחות

החמישי בשתי דפנות של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ.
הששי בקרבים נתונין בבזך וכרעים על גביהן מלמעלה, אם היתה העולה
כבש או עז, אבל אם היתה איל מוליכין הקרבים שנים, וכן הסלת של נסכיה
ביד אחד והיין ביד אחר, ואם היה איל הסלת בשנים והיין בשנים.

דף יז

ד. קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח

כבר התבאר במסכת סוטה דף יד. ולעיל דף ו: שאם קמץ ועלה¹⁵ בידו צרור
או גרגיר מלח או קורט לבונה, נמצא שהיה הקומץ חסר ופסול¹⁶, שנאמר
(ויקרא ב פסוק ב) מְלֵא קֶמֶצוּ ואינו מועיל לחזור ולקמוץ.

¹⁵ רמב"ם שם הלכה ג

¹⁶ ואף על גב דמלח שייך להקרבן ומולחין את הקומץ בשעת הקטרה וכ"ש לבונה דאיקבע בהדי מנחה מעיקרא, מ"מ פוסל (גמ'). ויש עוד טעם לפסול משום הציצה דאם הצרור וכו' באמצע הקומץ הלא יש הציצה בקומץ גופה, ואם הוא בין הקומץ לידו הרי יש הציצה בין ידו להקומץ, אלא דאם הוא מן הצד למעלה אצל גודל או למטה אצל קמיצה דליכא הציצה בזה הוצרכנו לטעם דחסרון מהקומץ (גמ' יא, א). ונראה דאע"ג דאלו לא היה הצרור וגם על מקומו לא היה סלת לא היינו פוסלין משום חסרון קומץ, דמי יוכל לצמצם בקורט אחד בפחות ויתר, מ"מ מדיש קורט מאיזה דבר שעל מקומו היה יכול להיות סלת מקרי חסר ופסול (כנלע"ד). ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קמא סעיף יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

